

Nagy János

Szigorúan titkos!

1593/N.J./1984.

002655/3/84

Stefan

- 1.) Várkonyi elvtárs
- 2.) Roska "
- 3.) Esztergályos "
- 4.) Kovács Gizella "
- 5.) Kőmíves "
- 6.) Szűcsné "
- 7.) Varga István "
- 8.) Saját

KÜLÜGYMINISZTERIUM TUD.

MINISZTERHelyettes

Utasítás: *[Handwritten signature]*

Megjegyzés:

J E L E N T É S

Fénymásolva 1 példányban

0001 sz példány

a Varsói Szerződés tagállamai külügyminiszter-helyetteseinek a stockholmi konferenciával kapcsolatos varsói konzultációjáról.

(Varsó, 1984. május 3-4.)

A Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszter-helyettesei 1984. május 3-án és 4-én konzultációt tartottak Varsóban a stockholmi konferencia kérdéseiről.

A résztvevőket fogadta Stefan Olszowski, a LEPP PB tagja, külügyminiszter.

A találkozó résztvevői értékelték a stockholmi konferencia első ülészakát és megvitatták a május 8-án kezdődött második ülészakával összefüggő kérdéseket.

A.G. Kovaljov elvtárs, a szovjet külügyminiszter-helyettes a nemzetközi és az európai helyzet mérlegelése során a külügyminiszteri bizottság budapesti ülésének megállapításait és következtetéseit vette alapul. Hangsúlyozta, hogy továbbra is számolni kell a feszült európai helyzet hatásaival a stockholmi konferencián. Pozitívan értékelte a szocialista közösség országainak a konferencián képviselt álláspontját és küldöttségeinek tevékenységét.

1216/va

Megállapította, hogy az Amerikai Egyesült Államok és a NATO többi tagja még nem mutat készséget a tényleges tárgyalásokra. Ezt támasztják alá azoknak a megbeszéléseknek a tapasztalatai is, melyeket a közelmúltban folytattak Moszkvában az USA stockholmi főkonzulátusával. Ezek egyrészt az oroszokról szóló lemondás kérdésében "megkésett realizmust", másrészt pedig a NATO javaslatokhoz való ragaszkodást mutatták amerikai részről.

A nyugat-európai résztvevők, közöttük az NSZK, Franciaország és Svájc az oroszokról való lemondással összefüggésben hajlandóságot mutatnak arra, hogy ennek az elvnek a megerősítése mintegy megkoronázza a bizalom- és biztonság-növelő intézkedések kidolgozását. Az olasz, belga, dán spanyol és holland álláspont szerint párhuzamosan kellene megvitatni a politikai jellegű és a katonai-technikai intézkedéseket. Andreotti olasz külügyminiszter Moszkvában folytatott tárgyalásain hangsúlyozta, hogy érdemi tárgyalásokat kell folytatni Stockholmban, amelyek eredményeinek katonai és politikai tekintetben egyaránt javítaniuk kell az európai helyzetet.

Kovaljov elvtárs utalt arra, hogy átfogó, lényeges politikai kérdéseket érintő kezdeményezéseink a szocialista országok számára kedvező hatást váltottak ki az európai semleges és el nem kötelezett országok körében. Pozitívan értékelte a jugoszláv, a finn, az osztrák, a máltai és a ciprusi álláspontot, amely a különböző javaslatok egyidejű megvitatása mellett száll síkra. Megjegyezte, hogy a semleges és el nem kötelezett javaslat, bár több vonatkozásban átvette a katonai-technikai intézkedésekkel kapcsolatos irreális nyugati álláspontot, általunk hasznosítható elemeket is tartalmaz.

A semleges országok nem hivatalosan támogatják a szocialista kezdeményezéseket és kilátásba helyezték, hogy

készek lesznek megfelelő formában megerősíteni az erőszakról való lemondás elvét.

Kovaljov elvtárs hangsúlyozta, hogy az előttünk álló nehéz tárgyalások során is kézben kell tartanunk a kezdeményezést. Említést tett az erőszakról való lemondással kapcsolatos budapesti Felhívásról és aláhúzta, hogy azt hasznosítani kell a stockholmi tárgyalásokon. Tájékoztatást adott arról, hogy a Szovjetunió írásos javaslatot fog előterjeszteni a második ülésszak kezdetén. (Megtörtént.) A konzultáció kezdete előtt folytatott kétoldalú megbeszélésen a szovjet elvtársak egyetértésünket kérték, hogy - a román külön-javaslatok miatt a 6 + 1 helyzetet elkerülendő - csak a Szovjetunió terjessze be a javaslatot, a többiek pedig támogassák azt. Ezzel egyetértettem, s közöltem, hogy később, ha a helyzet úgy kívánja, társszerzősége is vállalkozunk.

A többi szorosán együttműködő szocialista ország képviselője a szovjet értékeléssel összhangban szólt a stockholmi konferenciáról és az előttünk álló feladatokról. Helyeselték a bejelentett szovjet lépés tervét és támogatásukról biztosították azt. A NATO-országok kormányaihoz intézett budapesti Felhívásról a román képviselő kivételével mindannyian úgy nyilatkoztak, hogy azt szükséges hasznosítani a stockholmi tárgyalásokon.

A felszólalásokban alapvetően egységes szemlélet jutott kifejezésre, de árnyalatbeli különbségek is voltak néhány gyakorlati kérdésben. Így például a bolgár képviselő a többiekénél erőteljesebben hangsúlyozta az erőszakról való lemondás szerződés-tervezete és a stockholmi konferencia lehetőségeinek összefüggéseit.

A román külügyminiszter-helyettes egyrészt érdeklődést nyilvánított a bejelentett szovjet lépés iránt,

másrészt saját külön javaslatából azokat az elemeket emelte ki, amelyek egybeesnek a szocialista közösség országainak érdekeivel. Sikraszállt a konkrét tárgyalások mielőbbi megkezdése mellett, ugyanakkor figyelmen kívül hagyta a közös szocialista álláspont lényeges taktikai elemeit.

Felszólalásomban - amelynek szövegét az NBO példányához csatolom - kifejtettem álláspontunkat.

x x x

A találkozó résztvevői úgy itélték meg, hogy a stockholmi tárgyalásokon egyelőre nem várható konkrét eredmény. Általában egyetértés volt abban, hogy a konferenciának a feszült nemzetközi körülmények között is komoly súlya van a kelet-nyugati párbeszéd fenntartásában és az európai helyzet egészségesebbé tételét célzó erőfeszítéseinkben.

A szorosan együttműködő résztvevők méltatták a KMB budapesti üléséről kiadott közlemény és a Felhívás jelentőségét, de a román külügyminiszter-helyettes is pozitív értelemben utalt arra. A konzultáció légköre nyugodt, konstruktív volt; a román elvtársak is kerültek mindent, amiből vita kerekedhetett volna. Arra azonban most sem kerülhetett sor, hogy a felszólalásokat valamilyen közös összefoglaló, vagy mindenki által elfogadott következtetés kövesse. Így a konzultációnak ez alkalommal is a külvilág felé volt demonstratív jelentősége, s a Stockholmban szükséges tényleges együttműködéshez nem sokat adott.

Budapest, 1984. május 10.

